

Årsbokslut 2021
Barn- och ungdomsnämnden

Årsbokslut 2021

Verksamhet

Likvärdig utbildning och systematiskt kvalitetsarbete

Kommunen har ambitionen att barn och elever i Alingsås ska erbjudas en av landets bästa utbildningar. Kommunens förskolor, skolor och fritidshem ska erbjuda god omsorg och bedriva en undervisning av hög kvalitet. Alla elever som går ut grundskolan ska ha de kunskaper med sig som krävs för att klara fortsatta studier. Förvaltningen arbetar med att utveckla utbildningen på respektive förskola och skola tillsammans med att förbättra förutsättningarna för att kunna skapa en likvärdig utbildning för alla barn och elever.

Sedan 2020 arbetar förvaltningen utifrån nya strukturer för systematiskt kvalitetsarbete, på både förskole- och skolenhetsnivå och på huvudmannanivå. I juni 2020 antog barn- och ungdomsnämnden en ny struktur för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete, i enlighet med skollagens krav och Alingsås kommuns styrmodell.

Enligt skollagen ska ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivas både på huvudmannanivå och på förskole- och skolenhetsnivå. Huvudmannens ansvar innebär bland annat att fördela resurser och organisera verksamheten utifrån lokala förutsättningar samt följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten så att de nationella målen och kvalitetskraven kan uppfyllas. Grundläggande i huvudmannens ansvarstagande är att utbildningen motsvarar skollagens krav på kvalitet, är likvärdig och att utbildningen förankras i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Syftet med det systematiska kvalitetsarbetet är att säkra och ge underlag för utvecklingsåtgärder för att de nationella målen ska uppnås. Huvudmannens ansvar för utbildningens genomförande innebär att se till att det vidtas åtgärder för förändring och förbättring, när brister synliggörs via det systematiska kvalitetsarbetet.

Kvalitetsarbetet utgår från mötet mellan barn/elever och pedagoger. Det är det enskilt viktigaste mötet för att säkerställa lärande och utveckling. Strukturen för kvalitetsarbetet tar sin utgångspunkt i kvaliteten i det mötet och syftar till att stärka och utveckla detsamma samt att det också syftar till att stärka styrkedjan från barn/elever till lärare till rektor och slutligen huvudman. Kvalitetsarbetets styrnings- och ledningsprinciper är konstruerade för att skapa ansvar, inflytande och delaktighet så verksamhetsnära som möjligt. Målet är en ökad ansvarskultur som genomsyrar hela styrkedjan. Det systematiska kvalitetsarbetet ska utgöra ett stöd för rektor att utveckla ett tydligt ledarskap med fokus på förbättrad kvalitet och ökad måluppfyllelse. Områden som följs upp är bl.a. arbetet med att motverka diskriminering och kränkande behandling och att förbättra elevernas studiero, arbetet med att främja närvaro och minska skolfrånvaro samt barns och elever kunskapsutveckling och betyg.

Ett systematiskt arbete med uppföljning och analys på respektive förskola och skola utgör grunden för utveckling av undervisningen inom respektive område och ämne samt för respektive grupp och klass. Uppföljning med tydliga kunskapsutvärderingar ger även möjlighet att upptäcka vilka barn och elever som behöver anpassningar och särskilt stöd.

Elevernas studieresultat behöver följas över tid och analyser av insatser och resultat behöver göras såväl på respektive enhet som på huvudmannanivå för att kunna dra slutsatser. Analyser av kunskapsresultaten och vidare utveckling av undervisningen utifrån elevgruppers behov pågår på respektive skola. Huvudmannen följer utbildningens kvalitet genom olika nyckeltal för måluppfyllelse för såväl läroplanernas övergripande mål liksom betyg och meritvärden. Vidare analyseras måluppfyllelse över tid och mellan huvudmannens enheter

liksom med riket i stort. Huvudmannen jämför enheter och analyserar dess resultat i relation till strukturella förutsättningar såsom personaltätet, personal- och rektorsomsättning, socioekonomiska förutsättningar och könsskillnader. På så sätt skapas underlag för att analysera likvärdighet och identifiera utvecklingsområden för att öka såväl måluppfyllelse som likvärdighet mellan huvudmannens enheter.

Alla elever som går ut grundskolan ska ha de kunskaper med sig som krävs för att klara fortsatta studier. Förskola, förskoleklass och fritidshem har genom förtydliganden i läroplanerna de senaste åren fått ett alltmer förtydligat utbildningsuppdrag. Förskolans och skolans kompensatoriska uppdrag har också tydliggjorts och ställer ytterligare krav på förskola och skola. Verksamheten har därmed ett viktigt uppdrag att skapa tillgängliga lärmiljöer för alla barn och elever utifrån respektive individs behov och förutsättningar. Alla barn och elever skall ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och i sin personliga utveckling, för att de utifrån sina egna förutsättningar skall kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Förvaltningen arbetar vidare för att utveckla ett än mer främjande och förebyggande arbete på respektive förskola och skola. Genom arbete med att forma tillgängliga lärmiljöer utvecklas undervisningen vidare så att varje barn och elev får möjlighet att nå så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar och behov.

Förvaltningen bedriver ett aktivt arbete för att främja barns och elevers närvaro. Arbetet med att främja närvaro börjar i förskolan där också grunden till samverkan med vårdnadshavare läggs. Insatser för att skapa ett gott klimat där barn och elever känner sig trygga, mår bra och trivs i förskola och skola riktas till alla. I skolan kompletteras arbetet med ytterligare förebyggande insatser riktat till elever som riskerar hög frånvaro. Ett skolsocialt team arbetar i nära samarbete med lärare och elevhälsoteam med riktade insatser för att förebygga problematisk skolfrånvaro och för att få frånvarande elever tillbaks till skolan. En lyckad skolgång minskar risken för utanförskap, sociala problem och psykisk ohälsa som vuxen. Samverkan mellan flera professioner, individuellt anpassade insatser och ett nära samarbete med vårdnadshavare är av stor vikt. Det skolsociala teamet arbetar i nära samarbete med respektive skola och i samverkan med socialnämnden i syfte att öka elevernas närvaro, måluppfyllelse och att verka för att långsiktigt reducera antalet orosanmälningar baserade på problematisk skolfrånvaro.

Konsekvenser av Covid-19 pandemin

Under året har huvudfokus för förvaltningens arbete varit att upprätthålla god omsorg och utbildning i en tid med pandemi. Verksamheten har till största del kunnat upprätthållas även om det varit hög frånvaro av såväl barn, elever och personal vilket krävt en stor flexibilitet

I förskolan har omsorg i många fall prioriterats framför planerade och målstyrda aktiviteter för barnen. Det finns ett generellt utbildningstapp för barn i förskolan, särskilt rörande den planerade undervisningen även om det varierar mellan olika förskolor. Utvecklingsarbetet med att skapa mindre barngrupper i förskolan har inte kunnat ha lika hög prioritet som tidigare. Arbetet pågår på samtliga förskolor men att upprätthålla god omsorg har behövt prioriteras. Även på fritidshemmet har situationen varit motsvarande. Förskoleklassen och grundskolan har prioriterats vid korttidsfrånvaro bland personalen, vilket gjort att den planerade undervisningen i fritidshemmet har behövt stå tillbaka. Även i förskoleklass och grundskola har undervisningen påverkats av frånvaro och svårigheten att nå god kontinuitet i undervisningen för eleverna. Frånvaron bland elever och personal har försvårat planeringen och begränsat undervisningen vilket innebär att eleverna delvis gått miste om utbildning.

Förskola, fritidshem och grundskola F-6 har till största delen kunna vara öppna som vanligt med några undantag. Under vårterminen 2021 bedrevs fjärr- och distansundervisning på

Ingaredsskolan för två klasser, en årskurs 5 i tre veckor och en årskurs 6 i två veckor. På Ångaboskolan hade två klasser i årskurs 6 fjärr- och distansundervisning i två dagar. Undervisning i moderna språk för årskurs 6 bedrevs som fjärrundervisningen under större delen av vårterminen och i hem- och konsumentkunskapen för årskurs 6 under ungefär halva terminen, därefter som partiell fjärrundervisning. För eleverna i F-6 syns ett generellt kunskapsstapp även om det för årskursen också finns ämnen där måluppfyllelsen ökat.

För elever i årskurs 7-9 präglades våren till stor del av fjärrundervisning. Eleverna har haft växelvis när- och fjärrundervisning vilket påverkat såväl elevernas sociala situation som undervisningen inom respektive ämne. Närundervisning är en mer gynnsam undervisningsform då det stöd som ges i närundervisning håller högre kvalitet och undervisningen är mer engagerande. Eleverna i årskurs 7-9 som undervisats med fjärrundervisning uppger generellt att de känt av isolering och många elever därmed också att de mått sämre. En liten grupp elever i behov av särskilt stöd har haft högre skolnärvaro tack vare möjligheten till fjärrundervisning och ett antal elever med lång restid till och från skolan anger att fjärrundervisning har givit dem en bättre balans mellan skola och fritid. Den digitala undervisningen har utvecklats vilket ger många möjligheter för fortsatt arbete även efter Covid-19 pandemin. Under höstterminen har samtliga skolor haft närundervisning även om det periodvis varit hög frånvaro som krävt en stor flexibilitet av såväl elever som personal.

Kompetensförsörjning och organisation

Det är en utmaning att forma en likvärdig utbildning i samtliga förskolor och skolor vad gäller såväl tillgång till behöriga lärare som barn- och elevhälsa och rektorer. Kompetensförsörjning är en barn- och ungdomsnämndens största utmaningar, precis som för riket i övrigt. Det kommer att råda fortsatt och ökad brist på behöriga förskollärare, lärare i fritidshem och lärare i grund- och grundsärskola. Framtidens förskola och skola kommer därmed att behöva bedrivas annorlunda jämfört med traditionell förskole- och skolverksamhet vilket ställer krav på förvaltningen att utveckla nya arbetssätt. Personalen inom förskola och skola är en nyckelgrupp för framgång. Barns lärande och elevernas skolresultat är beroende av skickliga och engagerade lärare. Förvaltningens arbete med förskolans och skolans inre organisation i syfte att skapa en stabil och effektiv organisation med möjlighet till ett hållbart medarbetar- och ledarskap fortgår. Arbetsbelastningen upplevs hög för personal i både förskola och skola och sjuktalen inom verksamheterna är höga. Arbete för att säkerställa personaltillgång och en förbättrad arbetsmiljö pågår som en del i arbetet med att utveckla förskolans och skolans inre organisation.

Parallellt arbetar förvaltningen med att anpassa organisationen på förskolor och skolor utifrån beslutad omsorgs- och elevpeng. Flertalet förskolor och flera skolor har genomfört åtgärder och är därmed i ekonomisk balans. Förvaltningen bedömer att fortsatt arbete med att anpassa organisationen behövs under 2022. Generellt har förvaltningens förskolor en organisation inom ekonomisk ram och för förskolorna finns en utmaning i att öka grundbemanningen i verksamheten och balansera bemanningen i relation till volymförändringar under året. En ökad grundbemanning innebär både en högre kompetens, kontinuitet och stabilitet vilket ger såväl högre kvalitet som förbättrade förutsättningar för en hållbar arbetsmiljö för personal. Ett flertal skolor behöver göra ytterligare arbete för att anpassa organisationen utifrån ekonomiska förutsättningar. Arbetet behöver göras i relation till enheternas olika förutsättningar utifrån antal barn och elever i verksamheterna. Varierande elevantal ställer krav på organisation och klasser varierar i sammansättning och antal elever både inom en skolenhet och mellan skolenheter. Ett viktigt perspektiv för verksamheten på F-6 skolorna är att organisationen skapar goda samverkansmöjligheter för förskoleklass, fritidshem och grundskola då det bl.a. är en förutsättning för främjande och förebyggande arbete.

För barn- och ungdomsnämnden kvarstår utmaningar med att förbättra och skapa förutsättningar för att kunna skapa en likvärdig skolgång för barn och elever oavsett förskola eller skola. Att fortsätta arbetet med en omstrukturering i lokalutnyttjande kan ge förutsättningar för att barn- och ungdomsnämnden ska kunna lägga mer resurser på personalkostnader och kunna skapa en väl fungerande inre organisation, med behörig personal, barn- och elevhälsa, rektorer och fungerande stödstruktur på varje enhet. Strategisk lokalplanering med om- till och nybyggnation utifrån ramprogram för förskola och skola skapar även förutsättningar för att kunna forma minskade barngrupper i förskolan och skapa en hållbar klassorganisation i skolan. Arbetet med framtida förskole- och skolorganisation behöver göras i enlighet med det systematiska kvalitetsarbetet för att säkerställa likvärdighet och för att möta de framtida utmaningar som förskola och skola står inför. Att vid nybyggnation placera förskolor och skolor geografiskt strategiskt för att möjliggöra att organisera grupper och klasser med en allsidig social sammansättning ska ses som ett långsiktigt arbete för att skapa en likvärdig förskola och skola.

Måluppföljning

Kommunfullmäktiges mål tar sin utgångspunkt i kommunens vision. Det finns fem fokusområden som pekar ut de prioriterade inriktningarna mot att uppnå visionen. Barn- och ungdomsnämnden har åtta mål utifrån två av kommunens prioriterade mål. Till varje mål finns ett nyckeltal som följs upp under årets delårsbokslut och årsbokslut.

Ett av målen som följs upp i årsbokslut är **mål 3 Alingsåsarna har inflytande, får god service och ett gott bemötande från kommunen**. Målet följs upp utifrån genomförda elev- och föräldraenkäter under våren. Båda nyckeltalen Delaktighet- och inflytandeindex åk 9 och Information och inflytande i förskola har högre nuläge än målvärde. Förskola och skola arbetar aktivt med både barns, elevers och vårdnadshavarens delaktighet och inflytande. Barns och elevers delaktighet i sitt eget lärande och inflytande över utbildningen ingår i förskolans och skolans systematiska kvalitetsarbete och möjliggörs utifrån ålder och mognad inom respektive verksamhetsform. Vårdnadshavarens möjlighet till inflytande möjliggörs genom utvecklingssamtal och andra möten runt enskilda barn samt vid föräldramöten och forum för samråd.

Andelen medborgare som upplever ett gott bemötande vid kontakt med grundskola är 27% medan mycket gott bemötande är 55% vilket tillsammans blir 82%, andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga inom 120 sekunder är 42% och andel som får svar på e-post inom en dag är 100%. Dessa medborgarundersökningar görs genom att en liten grupp tillfrågas eller utifrån fåtal telefonsamtal och e-postmeddelanden vilket gör det svårt med analys av varför resultatet skiljer sig mellan åren. Dessa mål kan även kopplas till nämndens uppföljning av synpunktshandling. Som en del i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete följs inkomna synpunkter upp. Elever och vårdnadshavare ska ges möjligheten att inkomma med klagomål till såväl skolpersonal, rektor som huvudman. Informationen gällande klagomålshandling i barn- och ungdomsförvaltningen finns att tillgå på hemsidan, portalen Arena för lärande samt på förskolornas och skolornas egna sidor.

På grund av Covid-19 pandemin har data från nationella prov för årskurs 3 inte samlats in under 2020 och 2021 vilket innebär att ett av nyckeltalen under **mål 4, Alingsås barn och elever erbjuds en av landets bästa utbildningar**, inte att kunna följas under året. För årskurs 6 har andelen godkända elever i matematik minskat från 87,6 % 2020 till 85,2 % 2021.

Andelen elever behöriga till yrkesprogram på gymnasiet minskade i kommunen läsåret 2020-2021 jämfört med föregående läsår. Andelen behöriga elever minskade från 90,5% 2020 till 87,7% 2021. Andelen elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen har minskat från 80,6 % 2020 till 76,6 % 2021.

År 2019 var andelen elever med behörighet till gymnasiet 84,5 % och andelen elever med behörighet till gymnasiet är därmed högre 2021 än 2019. Gällande årskurs 6 visar motsvarande jämförelse på en minskning även i relation till 2019 då andelen godkända elever var 85,6 %. En minskning av elevernas resultat kan vara en följd av Covid-19 även om motsvarande minskning inte syns för riket som helhet. För att utgöra underlag för slutsatser behöver resultaten följas och jämföras över längre tid. Det arbete som skolorna påbörjat med att systematisera uppföljning av respektive delar i undervisningen behöver fortsätta och förväntas leda till ökade resultat framåt.

Agenda 2030

Kommunen strävar efter ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart Alingsås. De tre hållbarhetsperspektiven ska genomsyra nämndens arbete. Barn- och ungdomsnämnden arbetar förebyggande på olika nivåer för att där igenom nå social hållbarhet. Detta sker bland annat genom utbildning och omsorg samt genom verksamhet som gynnar integration och inkludering. I tabellerna nedan anges vilket mål i Agenda 2030 som varje mål nämnden kan kopplas till.

Följande signalfärger för bedömning av nuläget används nedan

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

Prioriterat mål	3. Alingsåsarna har inflytande, får god service och ett gott bemötande från kommunen
Indikator	Delaktighetsindex (%)
Nämndens mål	Elever i åk 9:s möjlighet till delaktighet och att ta ansvar för sitt lärande ska öka.
Motivering/koppling indikator	Nyckeltalet är hämtat från GRs elevenkät. Resultat presenteras under vårterminen och följs upp i delårsbokslut.
Eventuell koppling till Agenda 2030	Mål 10 Minskad ojämlikhet Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen
Uppföljning (nyckeltal)	Delaktighet- och inflytandeindex åk 9 (skala 0-100)
Nuläge 2019	55
Målvärde 2021	>55
Nuläge årsbokslut 2021	52

Kommentar: Det värde som står för 2019 stämmer inte, det faktiska värdet för 2019 är 50. Med denna information borde målvärdet vara >50. Nuläget för 2021 har ökat från det faktiska nuläget.

Prioriterat mål	3. Alingsåsarna har inflytande, får god service och ett gott bemötande från kommunen
Indikator	Andel invånare som upplever att de har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter (%)
Nämndens mål	Andelen vårdnadshavare som får god information om och inflytande över sitt barns utbildning i förskola ska öka.
Motivering/koppling indikator	Nyckeltalet är hämtat från GR:s enkät för vårdnadshavare i förskola. Resultat presenteras under vårterminen och följs upp i delårsbokslut.
Eventuell koppling till Agenda 2030	Mål 10 Minskad ojämlikhet Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen
Uppföljning (nyckeltal)	Information och inflytande (skala 1-5)
Nuläge 2020	4,24
Målvärde 2021	>4,24
Nuläge årsbokslut 2021	4,28 ●

Kommentar: GR-enkäten har ändrats och det värde som ligger närmast nyckeltalet är "Förskola och hem". Detta värde har ökat något från tidigare värde.

Prioriterat mål	3. Alingsåsarna har inflytande, får god service och ett gott bemötande från kommunen
Indikator	Gott bemötande vid kontakt med kommunen (%)
Nämndens mål	Andelen medborgare som upplever ett gott bemötande vid kontakt med grundskola ska öka.
Motivering/koppling indikator	Nyckeltal är hämtat från medborgarenkät, servicemätning via telefon och e-post. Nyckeltal avser grundskola. Resultat presenteras under året och kan följas upp i årsbokslut.
Eventuell koppling till Agenda 2030	Mål 10 Minskad ojämlikhet Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen
Uppföljning (nyckeltal)	Gott bemötande vid kontakt med kommunen, grundskola (%) <i>Källa Servicemätning, e-post och telefoni</i>
Nuläge 2020	67%
Målvärde 2021	>67%
Nuläge årsbokslut 2021	82% ●

Kommentar: Resultat presenterades i december 2021. Indikatorn är gott bemötande och nuläge i 2021-års mätning visar sammanlagt resultat på mycket gott och gott bemötande. Tillsammans blir det 82%

Prioriterat mål	3. Alingsåsarna har inflytande, får god service och ett gott bemötande från kommunen
Indikator	Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga (%)
Nämndens mål	Andelen som tar kontakt med kommunen via telefon, angående förskola, som får ett direkt svar på en enkel fråga ska öka.
Motivering/koppling indikator	Nyckeltal är hämtat från medborgarenkät, servicemätning via telefon och e-post. Nyckeltal avser förskola. Resultat presenteras under året och kan följas upp i årsbokslut.
Eventuell koppling till Agenda 2030	Mål 10 Minskad ojämlikhet Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen
Uppföljning (nyckeltal)	Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga, förskola (%) <i>Källa Servicemätning, e-post och telefoni</i>
Nuläge 2020	83%
Målvärde 2021	>83%
Nuläge årsbokslut 2021	42%

Kommentar: Resultat presenterades i december 2021. Eftersom målvärdet var att öka är måluppfyllelsen inte uppfylld.

Prioriterat mål	3. Alingsåsarna har inflytande, får god service och ett gott bemötande från kommunen
Indikator	Andel som får svar på e-post inom en dag (%)
Nämndens mål	Andelen som får svar på e-post, angående förskola, inom en dag ska öka.
Motivering/koppling indikator	Nyckeltal är hämtat från medborgarenkät, servicemätning via telefon och e-post. Nyckeltal avser förskola. Resultat presenteras under året och kan följas upp i årsbokslut.
Eventuell koppling till Agenda 2030	Mål 10 Minskad ojämlikhet Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen
Uppföljning (nyckeltal)	Andel som får svar på e-post inom en dag, förskola (%) <i>Källa Servicemätning, e-post och telefoni</i>
Nuläge 2020	100%
Målvärde 2021	Bibehålla
Nuläge årsbokslut 2021	100%

Kommentar: Resultat presenterades i december 2021 och har samma nulägen som målvärde.

Prioriterat mål	4. Alingsås barn och elever erbjuds en av landets bästa utbildningar
Indikator	Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor, andel (%)
Nämndens mål	Andelen elever i åk 3 som klarar alla delar av nationella provet i matematik ska öka.
Motivering/koppling indikator	Resultat av nationella prov presenteras under höstterminen och kan följas upp i årsbokslut.
Uppföljning (nyckeltal)	Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor, andel (%) <i>Källa Skolverket, Kolada (N15454)</i>
Eventuell koppling till Agenda 2030	Mål 4 God utbildning till alla
Nuläge 2019	58% Provresultat kommer inte att kunna presenteras för 2020 då Skolverket fattade beslut om att inte genomföra nationella prov under vårterminen på grund av Coronapandemin.
Målvärde 2021	>58%
Nuläge årsbokslut 2021	Inget nuläge

Kommentar: Resultat kommer inte kunna presenteras på grund av att data från nationella prov inte samlats in under 2020 och 2021.

Prioriterat mål	4. Alingsås barn och elever erbjuds en av landets bästa utbildningar
Indikator	Elever i åk 6 med lägst betyg E i matematik, kommunala skolor, andel (%)
Nämndens mål	Andelen elever som når lägst betyg E i matematik i åk 6 ska öka.
Motivering/koppling indikator	Betygsresultat presenteras under höstterminen och kan följas upp i årsbokslut.
Eventuell koppling till Agenda 2030	Mål 4 God utbildning till alla
Uppföljning (nyckeltal)	Elever i åk 6 med lägst betyg E i matematik, kommunala skolor, andel (%) <i>Källa Skolverket, Kolada (N15485)</i>
Nuläge 2020	87,3%
Målvärde 2021	>87,3%
Nuläge årsbokslut 2021	85,2%

Kommentar: Betygsresultat är från läsåret 20/21 och är de slutgiltiga resultaten.

Prioriterat mål	4. Alingsås barn och elever erbjuds en av landets bästa utbildningar
Indikator	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)
Nämndens mål	Andelen elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram ska öka.
Motivering/koppling indikator	Betygsresultat presenteras under höstterminen och kan följas upp i årsbokslut.
Eventuell koppling till Agenda 2030	Mål 4 God utbildning till alla
Uppföljning (nyckeltal)	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%) <i>Källa Skolverket, Kolada (N15436)</i>
Nuläge 2020	90,5%
Målvärde 2021	>90,5%
Nuläge årsbokslut 2021	87,7

Kommentar: Betygsresultat är från läsåret 20/21 och är de slutgiltiga resultaten.

Internkontroll

Efter genomarbetad väsentlighets- och riskanalys har internkontrollpunkter arbetats fram i budget 2021-2023. I årsbokslut 2021 genomförs uppföljning.

De områden som berörs är verksamhet, medarbetare, medborgare och ekonomi. De processer som har en hög riskfaktor eller där nuvarande organisation måste ses över ingår i internkontrollplanen. Kontrollmomenten och åtgärder beskrivs i Bilaga Internkontrollplan BUN helår 2021.

Följande signaler används för respektive kontrollmoment

- Kontrollen är genomförd utan anmärkning/med försumbar anmärkning
- Kontrollen är genomförd med anmärkning

Processer	Kontrollmoment	Signal
Kränkande behandling	Att dokumentation och anmälan till huvudman om kränkande behandling görs.	
Frånvaro elev	Att dokumentation och anmälan till huvudman om elevers frånvaro görs.	
Skolpliktsbevakning	Att alla elever fullgör skolplikt	
Lagändring	Att barn-konsekvens-analys utförs när beslut fattas	
IT	Antal digitala lärverktyg	
Information	Tydlighet i organisation för stöd och rutiner	

Beslut enskild elev	Tydlighet i organisation för stöd och rutiner	●
Tillsyn fristående enheter	Att tillsyn av fristående förskolor, pedagogisk omsorg, fritidshem sker löpande.	●
Resurstilldelning	Nettokostnadsavvikelse	●
Upphandling	Att beställare följer gällande ramavtal	●
Sjukstatistik	Korttidssjukfrånvaro, nuläge och trend	●
Brandskyddsutbildning	Att brandskyddsutbildningen sker kontinuerligt för all personal.	◐
Hjärt- och lungräddning	Att HLR-utbildning sker kontinuerligt för all personal.	◐
Pandemin	Att förvaltningen anpassar sin verksamhet enligt rådande rekommendationer och att information når alla.	●

Omedelbara åtgärder

Enligt väsentlighet- och riskanalysen är personal- och kompetensbrist och upplevd hög arbetsbelastning den största risken i verksamheten. Arbete för att säkerställa personaltillgång och en förbättrad arbetsmiljö pågår.

Förvaltningens arbete med förskolans och skolans inre organisation i syfte att skapa en stabil och effektiv organisation med möjlighet till ett hållbart medarbetar- och ledarskap fortgår. Det finns fortsatt ett behov av nya roller och befattningar i både förskola och skola. Den inre organisationen behöver formas utifrån respektive förskolas och skolas lokala behov och förutsättningar men med utgångspunkt i uppdraget att renodla uppdrag och förbättra arbetsmiljön för alla.

Det systematiska kvalitetsarbetet ska ses som en del i arbetet med att stärka rektors ledarskap i enlighet med förvaltningens grundtanke om att tillitsbaserad styrning och ett distribuerat ledarskap är en framgångsfaktor för en verksamhet av hög kvalitet. Rektors mandat och möjlighet till ansvar är också avgörande för att forma en hållbar verksamhet ur såväl ett pedagogiskt- som ekonomiskt perspektiv.

Förvaltningens bedömning är att hållbara rektorsuppdrag är en av förutsättningarna för att arbeta vidare med förskolans och skolans inre organisation och ett systematiskt arbete för ökad kvalitet och måluppfyllelse samt en förbättrad arbetsmiljö för alla. Det långsiktiga målet för nämnden är att minska antalet årsarbetare per rektor för att komma i nivå med Alingsås kommuns målsättning 30 tillsvidareanställda medarbetare per chef.

Ekonomi

Drift

Belopp i tkr	Budget 2021	Bokslut 2021	Avv. bokslut/ budget 2021	Bokslut 2020	Diff. bokslut 2021/2020
Verksamhetens intäkter	113 409	128 774	15 365	126 347	2 427
Personalkostnader	-574 117	-577 547	-3 430	-574 493	-3 054
Lokalhyror	-131 942	-128 218	3 724	-128 174	-44
Köp av tjänster	-275 468	-279 542	-4 074	-271 745	-7 797
Övriga kostnader	-17 855	-20 755	-2 900	-20 231	-524
Verksamhetens kostnader	-999 382	-1 006 061	-6 680	-994 643	-11 418
Verksamhetens nettokostnader	-885 972	-877 287	8 685	-868 296	-8 991
Kommunbidrag	885 972	885 972	0	858 892	27 080
Finansnetto		-2	-2		-2
Årets resultat	0	8 683	8 683	-9 404	18 087

Inledande sammanfattning

Årsbokslut 2021 för det ekonomiska resultatet är plus 8 683 tkr vilket motsvarar 0,87 % av budgetomslutningen. Överskottet består av ökade statsbidrag för förskola och grundskola samt minskade kostnader för lokalhyra. Personalkostnaderna ökar totalt mot budgeterat men inte i förhållande till de ökade intäkterna. Kostnader för ersättning till fristående huvudmän, måltider, lokalvård, skolskjuts och lokalanpassningar har ökat. Stor del av dessa ökade kostnader är av engångskaraktär.

Förvaltningen bedömer att det är fortsatt arbete med att anpassa organisationen, utifrån nuvarande ekonomiska förutsättningar och att förskole- och skolenheterna har olika förutsättningar utifrån antal barn- och elever i verksamheterna. Övergripande är det framförallt F-6 skolor som behöver anpassa organisationen utifrån ekonomiska förutsättningar. Teamens bokslut på minus 3 934 tkr inkluderar tidigare års negativa resultat med 3 200 tkr.

Kommentar per kontogrupp

Verksamhetens intäkter har ökat mot budget med 15 365 tkr. Ökningen består av statsbidrag för skolmiljarden (3 924 tkr), lärarassistenter (1 240 tkr), minskade barngrupper (1 326 tkr), språkutveckling i förskolan (1 087 tkr), läxhjälp (500 tkr), samt föräldraavgifter (1 080 tkr), momsbidrag (896 tkr), fler barn/elever från annan kommun (2 140 tkr), ersättning för VFU-studenter (892 tkr) och ersättning från arbetsförmedling (3 521 tkr). Även om intäkterna

ökar totalt är det en minskning av statsbidrag för etableringsinsatser för nyanlända (525 tkr), bidrag för specialläraryft (216 tkr) samt lägre intäkt för pedagogisk måltid (500 tkr).

Personalkostnader har ökat mot budget med 3 430 tkr. Ökade personalkostnader är till viss del direkt kopplade till ökade intäkter samt att personalkostnaderna var höga under våren för några kommunala skolor och handlingsplaner för att komma till lägre personalkostnader inför hösten upprättades. Personalkostnader för förskola är lägre mot budget medan skola är högre.

Lokalhyror är 3 724 tkr lägre, vilket beror på att lokalanpassningar har bekostat annat konto, övriga kostnader samt att färre lokalanpassningar har gjorts under året och paviljonger på skolorna Kullingsberg och Sollebrunn har sagts upp vilket är en direkt åtgärd för att hålla nere kostnaderna. Nämnden har även erhållit en hyresreduktion för paviljong Asken vid Noltorpsskolan.

Köp av tjänster har ökat med 4 074 tkr. En del av ökningen är på grund av kostnader för kompensation för grundskolornas underskott till fristående huvudmän (2 500 tkr). Ökningen består även av högre kostnader för måltid (2 180 tkr), lokalvård (1 010 tkr), taxikostnader (816 tkr) samt lägre kostnader för färre barn med annan huvudman (1 715 tkr) och för IT (717 tkr).

Övriga kostnader har ökat med 2 900 tkr. En del av ökningen beror på engångskostnader för lokalanpassningar samt borttagning av paviljonger (900 tkr). Komplettering av arbetskläder till förskolan (400 tkr), användande av riktat statsbidrag för språkutveckling i förskolan (640 tkr) samt ökat användande av förbrukningsmaterial (960 tkr) ökar denna kostnadspost.

Jämförelse mellan åren

Total avvikelser mellan åren är plus 18 087 tkr. Det vill säga att år 2021 har lägre kostnader i förhållande till intäkter jämfört med föregående år.

Intäkter är högre år 2021, vilket beror på det statliga bidraget skolmiljarden.

Personalkostnaderna har ökat med 3 054 tkr vid jämförelse mellan åren. En stor del av skillnaden är löneökning samt att några skolor har ett högre kostnadsläge under våren 2021. Kostnaden för sjuklön är 2 259 tkr lägre år 2021 jämfört med samma period år 2020 medan kostnaden för timlöner ligger 1 653 tkr högre.

Köp av tjänster fortsätter att öka på grund av fler barn och elever i fristående verksamheter samt ökade kostnader för IT, skolskjuts, lokalvård och måltid.

Prognossäkerhet

Avstämnings- tillfälle	Prognos	Avvikelse från bokslut
Fördjupad månadsuppföljning	-2 900	11 583
Delårsbokslut	-3 600	12 283
Bokslut 2021	8 683	

Avvikelse mellan fördjupad månadsuppföljning och årsbokslut är plus 11 583 tkr. Avvikelse mellan delårsbokslut och årsbokslut är plus 12 283 tkr. Under tidigare delen av året beräknades personalkostnaderna att öka samt att osäkerheten var stor kring vilka statsbidrag som planerades. Både skolenheter och förskolenheter har arbetat med att hålla nere kostnaderna och det har gjort att nämnden som helhet har haft lägre kostnader mot tidigare beräkningar.

Kommentarer per huvudverksamhet

Politisk +462 tkr

Avvikelsen består av färre utbetalda arvoden mot budgeterat.

Förskola + 13 003 tkr

Ökad intäkt för statsbidraget minskade barngrupper mot budgeterat. Öppen förskola har ingen verksamhet under januari till september på grund av pandemin vilket ger lägre personalkostnader. Färre barn i verksamheten ger lägre personalkostnader. Lägre lokalkostnad mot budgeterat. Färre barn och timmar i fristående verksamhet gör att kostnader för köp av tjänster minskar.

Pedagogisk omsorg - 947 tkr

Högre personalkostnader på grund av längre verkställighet av beslut om att kommunala verksamheten upphör. Kommunala verksamheten pågick fram till sommaren. Samtidigt är det färre barn inom verksamheten i fristående regi. Under hösten hade Giraffen i Norsesund ingen pedagogisk omsorg för barn i åldern 6-12 år.

Förskoleklass + 812 tkr

Det är lägre personalkostnader mot budgeterat.

Grundskola – 2 244 tkr

Det generella statsbidraget skolmiljarden samt riktade statsbidrag lärarassistenter och läxhjälp ökar både intäkter och personalkostnader. Utöver denna orsak till ökning av personalkostnader har flera enheter fortsatt arbete med att komma i ekonomisk balans. Färre lokalanpassningar har gjorts samt två tillfälliga paviljonger har tagits bort under året vilket ger lägre lokalkostnad. Köp av tjänster ökar i och med fler elever hos annan huvudman samt kompensation till fristående utifrån de kommunala skolornas underskott.

Grundsärskola - 2 860 tkr

Elev från annan kommun ger ökad intäkt samtidigt som elev i annan kommun ökar kostnaden. Fördelning av lokalkostnader gör att kostnaderna för verksamheten ökar.

Fritidshem + 460 tkr

Det är lägre personalkostnader mot budgeterat.

Kost- och lokalvård +/-0 tkr

Ingen avvikelse.

Kostnader och intäkter per huvudverksamhet, tkr

Belopp i tkr	Budget 2021	Bokslut 2021	Avv. bokslut/ budget 2021
Kostnader			
Politisk verksamhet	-1 110	-648	462
Förskola	-340 854	-333 887	6 967
Pedagogisk omsorg	-739	-1 792	-1 053
Förskoleklass	-32 387	-31 971	416
Grundskola	-518 791	-529 173	-10 382
Grundsärskola	-24 115	-27 487	-3 373
Fritidshem	-80 646	-80 364	282
Kost och lokalvård	-739	-739	0
Summa	-999 381	-1 006 061	-6 680
Intäkter			
Politisk verksamhet	0	0	0
Förskola	40 539	46 574	6 036
Pedagogisk omsorg	0	106	106
Förskoleklass	1 501	1 897	396
Grundskola	52 508	60 645	8 138
Grundsärskola	633	1 145	512
Fritidshem	17 489	17 667	178
Kost och lokalvård	739	739	0
Kommunbidrag	885 972	885 972	0
Summa	999 381	1 014 746	15 365
Resultat	0	8 685	8 685

I denna tabell finns inte finansnetto med -2 tkr med, jämfört med tabell per kontogrupp. Därav olika resultat.

Årsbokslut team

Teamens bokslut på minus 3 934 tkr inkluderar tidigare års negativa resultat med 3 200 tkr. Resultaten för teamen varierar mellan + 1 229 tkr till – 1 815 tkr. Det är team Bjärke, Långared/Lendahl och Södra som har störst underskott i förhållande till budgetomslutning. Dessa team har en budgetavvikelse på 2,3 - 2,4 %.

Under året har handlingsplan upprättats för team och enheter som har ekonomisk obalans. Flera enheter har vidtagit åtgärder enligt ekonomisk handlingsplan och har därmed kommit i ett bättre ekonomiskt läge inför kommande år. Det är verksamhet förskola, förskoleklass, fritidshem och grundskola åk 7-9 som är i ekonomisk balans inför kommande år medan grundskola 1-6 behöver arbeta ytterligare med att forma en organisation inom ekonomisk ram. Noltorpsskolan, Nalbyskolan, Kullingsbergsskolan och Stadsskogensskolan har arbetat med att komma i ekonomisk balans under året, med gott resultat.

Årsbokslut förvaltningsövergripande verksamheter

Det ekonomiska resultat för elevhälsan, utveckling och kompetensförsörjning blev + 2 144 tkr. Resultat för förvaltningsadministration blev + 613 tkr. Resultat för förvaltningsledning, rektorer och enhetschefer blev + 2 177 tkr. Positiva resultat för dessa enheter beror på vakanser och därmed lägre personalkostnader samt färre genomförda förvaltningsgemensamma kompetens.

Antal barn och elever

Budgeterade barn och elever enligt tabell nedan är en sammanställning av kommunal och fristående verksamhet samt in- och utresande i och från annan kommun. Sammanställningen utger antalet Alingsåsare (folkbokförda barn och elever).

Antalet barn i förskolan är 33 färre än planerat antal. Minskningen av antalet barn i förskola är i både kommunal verksamhet och i fristående verksamhet.

Antalet barn i pedagogisk omsorg är fler än budgeterat. Det är i kommunal verksamhet som skillnaden är utifrån att denna verksamhet upphörde först efter sommaren. Samtidigt är det färre barn inom verksamheten i fristående regi. Inför hösten har Giraffen i Norsesund ingen pedagogisk omsorg för barn i åldern 6-12 år.

Elever i förskoleklass har ökat under hösten medan elever i grundskola är färre än tidigare prognoser. Ökning av elever i förskoleklass finns inom kommunala enheter. När det gäller minskning av elever i grundskola är denna inom kommunala enheter samtidigt som fler elever från annan kommun ökar i de kommunala skolenheterna. Antalet barn i fritidshem minskar mer till antalet än budgeterat. Grundsärskolans elevantal är färre mot planerat.

Planeringsunderlag - barn och elever, antal

	budget	bokslut	avvikelse
	2021	2021	2021
Förskola	2 293	2 260	-33
Pedagogisk omsorg	15	26	11
Förskoleklass	524	535	11
Grundskola åk 1-9	4 749	4 738	-11
Grundsärskola åk 1-9	50	45	-5
Fritidshem	2 187	1 986	-201

Investeringar

Belopp i tkr	Budget 2021	Bokslut 2021	Avv. bokslut/ budget 2021	Bokslut 2020	Diff. bokslut 2021/2020
Reinvestering	3 750	3 201	549	3 683	-482
Inventarier skola	2 500	2 579	-79	2 802	-223
Inventarier förskola	800	459	341	814	-355
Arbetsmiljö	300	0	300	0	0
Kostenheten	150	163	-13	67	96
Anpassningsinvestering	1 450	812	638	0	812
Inventarier skola	200	0	200	0	0
Inventarier förskola	200	612	-412	0	612
Ombyggnation	900	200	700	0	200
Kostenheten	150	0	150	0	0
Totala utgifter	5 200	4 013	1 187	3 683	330

Utfall för året

Största delen av nämndens investeringar består av att byta ut möbler, projektorer och kopiatorer. Under året har nyinvesteringar gjorts i samband med ny- ombyggnation av Brogårdens förskola samt ökning av platser på Ingareds förskola.

I budget 2021 finns nyinvesteringar för Noltorpsskolan med. Inflyttning från paviljonger till om- och nybyggd skola kommer att ske år 2022. Därmed blir bokslutet lägre än budgeterat.

Jämförelse mellan åren

Det är något högre investeringsutgifter jämfört med samma period föregående år.

Personalstatistik

Antalet tillsvidareanställda årsarbetare har under året minskat med 21 medarbetare jämfört med samma mätperiod 2020. Minskningen har skett inom både förskola och skola. Främsta orsaken till minskningen är en hög andel pensionsavgångar och svårigheter att rekrytera behörig tillsvidareanställd personal, vilket även förklarar ökningen av antalet visstidsanställda årsarbetare.

Antalet obehöriga lärare är i nivå med tidigare år. Antalet obehöriga förskollärare är ca 10 och obehöriga lärare i grundskola är ca 36 med viss variation mellan årets månader. Obehöriga lärare finns även inom fritidshem där kartläggning kring aktuella befattningar är gjord under året och utgör underlag för fortsatt arbete. Kompetensförsörjningsinsatser samt arbete med att utveckla förskolans och skolans inre organisation för att minska antalet obehöriga lärare är av stor vikt ur ett kvalitetsperspektiv för barn och elever och i relation till stabilitet ur ett personalperspektiv.

Under pågående pandemi har riktade statsbidrag som Skolmiljarden fördelats till skolenheterna. Det tillsammans med den höga korttidsfrånvaron som pandemin har medfört har lett till att antalet visstidsanställningar har ökat. Antalet visstidsanställningar beror även på utmaningen med att rekrytera behöriga lärare. Det är också ett sätt för att minska behovet av timavlönade i syfte att fortsatt främja en hållbar organisation vilket behöver utvecklas fortsatt.

Organisationsförändringar för att möta volymvariationer i grundskolan och fritidshem har också påverkat grundbemanningen. Det är fortsatt svårare att rekrytera till områden utanför tätorten. Ytterligare en svårighet gällande rekrytering är ämnen som bild, musik, slöjd, hem- och konsumentkunskap, då dessa tjänster tenderar att vara förhållandevis små i omfattning och det finns en utmaning i att kombinera ihop behörigheter.

Antal Anställda	Antal Tillsvidare	Antal Visstidsanställda
År 2021	1 063	124
År 2020	1 089	105
Antal Årsarbetare	Antal Tillsvidare	Antal Visstidsanställda
År 2021	1 026	109
År 2020	1 047	91

Sysselsättningsgraden för tillsvidareanställda månadsavlönade är fortsatt hög och i nivå, 96 %, med föregående år. Majoriteten av de medarbetare som arbetar deltid är tjänstlediga utan lagstadgad rätt, vilket innebär att det finns en outnyttjad resurs för förvaltningen att tänka in i framtida bemanningsplanering. Även medelåldern är oförändrad jämfört med föregående år, 46,2 år. Det partsgemensamma arbetet mellan SKR och Kommunal, *Heltid som norm*, som innebär att fler ska arbeta mer för att kunna möta verksamhetens behov av kompetensförsörjning nu och i framtiden, ingår som en del i enheternas arbete med bemanningsplanering. Samtliga medarbetare inom Kommunals avtalsområde har fått erbjudande om en heltidsanställning med start senast januari 2021 och arbetet som planerats i samverkan med kommunal är därmed slutfört.

Förvaltningen har under året fortsatt se över tjänstledigheter för att synliggöra outnyttjade årsarbetare som återfinns inom ramen för den beviljade tjänstledigheten och upprättat en

riktlinje för viken typ av tjänstledighet som ska beviljas. För att skapa en ökad stabilitet och kvalitet i verksamheten behöver grundbemanningen ökas och tillsvidareanställningar erbjudas i högre grad. Andelen timavlönade för helår 2021 har ökat med 5,5 % jämfört med 2020. Grunden för vikariebeställningar och behovet av vikarier utgår både från sjukdom, vård av barn, semester och ledighet för kompetensutveckling. Drygt hälften av frånvaron är av den karaktär att en planering kan göras i förväg vilket därmed skulle kunna organiseras inom ramen för enhetens grundbemanning. Ökningen av timvikarier kan framförallt härledas till frånvaro till följd av rådande pandemi. För att skapa en hållbarhet under pandemin och tiden med särskilt hög frånvaro har flera enheter månadsanställt bemanningsersättare som komplement till grundbemanning och timvikarier. De positiva effekterna är ökad kontinuitet och möjlighet att planera hållbart, vilket ger positiva effekt för barn, elever och medarbetares arbetsmiljö. Även förutsättningar för kvalitet i arbetet ökar. Arbeta med bemanningsplanering behöver vidareutvecklas under 2022 framförallt inom förskolan.

Personalomsättning för 2021, exklusive pensionsavgångar, uppgår till 8,6 %, vilket är en ökning med 2,2 % jämfört med samma mätperiod 2020. Omsättningen som är fördelad inom både förskola och skola är jämnt fördelad mellan teamen och i jämförbara nivåer med övriga kommuner i regionen. Förändringen beror främst på externa avgångar, där majoriteten av dessa har gått till arbetsgivare i annan kommun.

Rekryteringsbehov och kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning har varit en utmaning för Barn- och ungdomsnämnden under året, precis som för riket i övrigt. Det är fortsatt svårt att rekrytera behöriga förskollärare, lärare i fritidshem och lärare i grund- och grundsärskola, vilket kräver förändrade arbetsätt för att upprätthålla god kvalitet och för en hållbar arbetsmiljö. Ansvar och roller för befintliga befattningar har tydliggjorts parallellt med att nya och andra yrkeskategorier införts som komplement till de befattningar som finns idag. Förvaltningen deltar i Göteborgsregionen gemensamma projekt kompetensförstärkning förskola, som syftar till att utbilda befintligt anställda barnskötare som saknar utbildning för arbete med barn i förskola. Ett 20-tal medarbetare från förvaltningen har under 2021 påbörjat validering och utbildning inom ramen för ovan nämnt projekt. I förskolan har en ny befattning som förskoleassistent införts och i skolan finns lärarassistent som möjlig roll att komplettera med. Uppdragen syftar också till att locka fler till verksamheten. Vidareutbildning av förskolans och skolans övriga yrkeskategorier ses även som en kompetensförsörjningsinsats.

Förvaltningen arbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare genom att bland annat erbjuda mentorsprogram för alla nyutexaminerade lärare, samt kompetensutveckling utifrån identifierade behov. I förvaltningen finns fyra mentorer att tillgå, tre för lärare i skolan och en mentor inom förskolan för nyexaminerade förskollärare. Utveckling av verksamheten och arbete för en förbättrad arbetsmiljö förväntas också bidra till en minskad personalomsättning.

Arbetsmiljö

Nämndens arbetsmiljömål är fortsatt att minska den upplevda höga arbetsbelastningen, förbättra möjligheten till återhämtning samt minska sjukfrånvaron. Den situation som barn- och ungdomsförvaltningen, liksom övriga Sverige, befinner sig i med den pågående pandemin ställer höga krav på förskola och skola.

Ett förvaltningsövergripande arbete har gjorts för att möta olika scenarier av smittspridning och frånvaro i syfte att så långt som möjligt kunna ha samtliga verksamhetsdelar öppna och

möjliggöra förutsättningar för en god arbetsmiljö. Det har krävts uthållighet och förvaltningen har arbetat, både förvaltningsövergripande och på respektive enhet utifrån riskbedömningar. Åtgärder har vidtagit genom riskbedömningar för att minska smittspridning och för att hantera oro samt den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Enheterna har arbetat utifrån rutin vid personalfrånvaro, med aktiv personalplanering samt omfördelning och prioritering av arbetsuppgifter utifrån enheternas upprättade prioriteringsordning.

För att sänka sjukfrånvaron har förvaltningen bland annat under året fortsatt arbetet med att utveckla enheternas inre organisation, arbetat med bemanningsplanering och bemanningsekonomi för att öka grundbemanning och för att minska behovet av timvikarier vid planerad frånvaro. Att omvandla timvikariat till månadsanställningar kräver ett aktivt bemanningsarbete och innebär en ökad stabilitet och kontinuitet för barn och elever vilket är en av de avgörande faktorerna för en väl fungerande verksamhet och därmed också för en god arbetsmiljö.

Som en del i arbetet med att utveckla inre organisationen har förvaltningen fortsatt det påbörjade arbetet med att tydliggöra och renodla roller, befattningar och uppdrag. Detta i syfte att bidra till en bättre personalförsörjning och verksamheter där lärare ges möjlighet att ägna sin tid åt undervisning. Arbetet med att tydliggöra uppdrag och roller samt införa nya yrkesgrupper syftar till att minska arbetsbelastning för samtliga yrkeskategorier.

Förvaltningen har under året implementerat en ny samverkansstruktur. Strukturen innebär en tydligare fördelning mellan nivåerna i syfte att samverka på ett mer ändamålsenligt sätt. Utbildningar i ny samverkansstruktur har genomförts för chefer, skyddsombud och arbetsplatsombud. Respektive chef har på APT informerat om den nya samverkansstrukturen för att säkerställa kunskap i hela förvaltningen. Den nya strukturen för samverkan kan bidra till att än mer systematiskt arbeta gemensamt med bland annat tillbud och arbetsskador utifrån att kontinuerligt följa upp statistik på respektive nivå och föra dialog om hur åtgärder kan vidtas i syfte att minska risk för skada och ohälsa på arbetet.

Arbetet som ska leda till att förbättra arbetsmiljön och sänka sjukfrånvaron har under året fortgått. En betydande friskfaktor är att som medarbetare vara väl insatt i verksamhetens mål och att respektive uppdrag samt befogenheter är tydliga i relation till målen. Detta har under året bland annat tydliggjorts för respektive medarbetare genom medarbetaröverenskommelse (MÖK). Under året har medarbetaröverenskommelser upprättats och följts upp av chef för samtliga medarbetare i förvaltningen.

Under året har förvaltningen arbetat för att minska arbetsbelastningen, öka möjligheten till återhämtning och sänka sjukfrånvaron genom;

- Fortsatt arbete med ledarskapsutveckling.
- Fortsatt arbete med att tydliggöra ansvar och roller för att möjliggöra ett ökat självledarskap för medarbetare.
- Fortsatt arbete med bemanningsplanering för att öka grundbemanning och minska timvikarieanvändning.
- Översyn av grunderna för tjänstledighet för att möjliggöra att fler arbetar mer.
- Tydlig schemaläggning med tid för raster samt pauser under arbetsdagarna.
- Utveckla mötesstrukturer med tydligare fokus för respektive möten.
- Utveckla systematiskt arbetsmiljöarbete med stöd av nytt samverkansavtal.
- Fortsatt arbete med förtydligande av arbetsmiljöföreskrifter.
- Fortsatt arbete utifrån rehabiliteringsrutinen "Från frisk till frisk" i syfte att öka frisknärvaron.

- Fortsatt arbete utifrån rutinen "Tillbud och arbetsskador" i syfte att öka det aktiva arbetet tillsammans kring arbetsmiljön.
- Chefer har fortsatt kontinuerligt stöd av HR-partner i personal- och arbetsmiljörelaterade frågor.
- Respektive chef har stöd av HR i form av rehab-ronder årligen samt vid behov.
- Implementering förändrat arbetssätt i det systematiska arbetsmiljöarbetet med tillhörande utbildningspaket för chefer, skyddsombud och huvudskyddsombud.
- Fortsatt arbete med handlingsplaner utifrån risk- och konsekvensanalyser kopplade till det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- Kartlägga behovet av ytterligare yrkesroller inom förskola och skola.
- Uppföljning av sjukfrånvaro, rehabärenden samt inkomna tillbud och arbetsskador per verksamhetsområde regelbundet vid FSG och VSG.

Arbetsskador och tillbud

Jämfört med samma mätperiod föregående år har antalet anmälningar av tillbud och arbetsskador ökat. Den vanligaste angivna händelseorsaken för inkomna tillbud är *psykisk överbelastning* samt *exponering covid-19*. Den vanligaste händelsen, som föranlett arbetsskada, är *skada av person* följt av *fallskada*. Ökningen av tillbud och arbetsskador beror främst på covidrelaterade orsaker i form av utmaningar med att bemanna vid ökad korttidssjukfrånvaro, svårigheter att få tag på vikarier med kort varsel samt exponering av smitta. Vidtagna åtgärder är bland annat att chefer har säkerställt kunskap om *Rutin vid personalf frånvaro* och haft dialog om praktisk hantering utifrån rutinen. På några enheter har överanställningar gjorts i syfte att långsiktigt och hållbart jobba med bemanningsplanering.

Ytterligare vidtagen åtgärd under året är utbildning kring tillbud och arbetsskador. Utbildning har utförts i samband med det systematiska arbetsmiljöarbetet på enhetsnivå, vid chefsintroduktion samt via e-learningutbildning tillgänglig för samtliga medarbetare och chefer. En ökning av anmälda tillbud och arbetsskador kan därmed ses som positivt. Förebyggande och åtgärdande insatser kan göras när orsakerna kommuniceras och är kända. Uppföljningar av tillbud och arbetsskador sker återkommande på samtliga samverkansnivåer.

Antal anmälda tillbud och arbetsskador i Stella

Typ	År 2021	År 2020	Differens 2021 - 2020
Tillbud	617	422	195
Arbetsskador	200	134	66

Sjukfrånvaro

Genom aktivt rehabiliteringsarbete, med stöd av rutinen *Från frisk till frisk*, har förvaltningen under året arbetat systematiskt med förebyggande insatser i syfte att fånga upp tidiga signaler utifrån upprepad korttidsfrånvaro för att finna långsiktiga och hållbara åtgärder för att öka frisknärvaron. Antalet medarbetare med pågående rehabilitering har ökat med sju ärenden, från 144 stycken i december 2020 till 151 stycken i december 2021. Flertalet av nytillkomna ärenden under året är till följd av upprepad korttidssjukfrånvaro som kan hänga

samman med effekter utifrån pandemin. Det pågår ett fortsatt proaktivt arbete tillsammans med fortsatt hög samverkan mellan olika involverade aktörer i rehabiliteringsärendena såsom Försäkringskassa, Företagshälsovård, vårdcentral samt Alingsås kommun. Förvaltningen har under året fortsatt arbetet med att analysera sjukfrånvaron och har påbörjat ett samverkansprojekt med ovan nämnda aktörer. Syftet med projektet är att förstärka samverkan, få ökad kunskap om andra rehabiliteringsaktörers roll och uppdrag samt öka kunskap om orsak och verkan till uppkomst av ohälsa och sjukfrånvaro.

Den totala sjukfrånvaron har minskat med 0,9 %, från 10,3 % 2020 till 9,4 % 2021. Minskningen har skett inom spannet sjukfrånvaro dag 1-14 samt sjukfrånvaro dag 15-59. Den längre sjukfrånvaron, mer än 59 dagar, har ökat med 0,3 %. Sjukfrånvaron har minskat inom åldersgrupperna 30-49 år samt 50 år eller mer, men ökat något i åldersgruppen yngre än 29 år. År 2021 återfinns den högsta sjukfrånvaron i åldrarna äldre än 29 år, vilket är en förändring mot 2020 där den återfanns i åldersgruppen 50 år eller äldre. Sett utifrån ett könsperspektiv är kvinnors sjukfrånvaro fortfarande högre än männens men har, likt föregående årsbokslut, sjunkit under innevarande år med 0,9 %.

Sjukfrånvaro	år 2021	år 2020	Differens 2021 - 2020
Totalt	9,4%	10,3%	-0,9%
Dag 1-14	4,3%	5,2%	-0,9%
Dag 15-59	1,2%	1,4%	-0,2%
Dag 59 >	4,0%	3,7%	0,3%
Kvinna	9,88%	10,78%	-0,9
Man	7,20%	7,83%	-0,63
≤ 29 år	10,93%	10,75%	0,18%
30-49 år	8,41%	9,01%	-0,6%
50 år ≥	10,40%	11,79%	-1,39

Inom förskolan och grundskola återfinns några av de yrkeskategorier med högst sjukfrånvaro. För yrkeskategorin förskollärare har den totala sjukfrånvaron minskat något från 12,13 % 2020 till 11,95 % 2021. En minskning har även skett inom yrkeskategorin barnskötare från 13,09 % 2020 till 13,18 % 2021. För yrkeskategorin elevassistenter har den totala sjukfrånvaron sjunkit mellan 2020 och 2021 med drygt 2,5 procentenheter. Total sjukfrånvaro för fritidsledare innevarande år är 12,75 % vilket innebär en minskning med drygt 0,5 %. Inom gruppen grundskollärare är sjukfrånvaro lägre med en förändring från 6,95 % 2020 mot 6,03 % 2021. Även om sjukfrånvaron har minskat under 2021 gentemot föregående år, vilket är positivt, så bedöms pandemin med tillhörande rekommendationer, ha haft en relativt stor påverkan under båda åren. Därtill att majoriteten av yrkeskategorierna inom barn- och ungdomsförvaltningen är kontaktyrken, vilket kan öka risken för smitta.

	Sjukfrånvaro år 2021	Sjukfrånvaro år 2020
Totalt	9,4%	10,3%
Sjukfrånvaro i verksamhetsområden med störst personalvolym		
Förskola	12,39%	12,72%
Fritidshem	12,33%	12,48%
Grundskola	6,87%	8,76%
Grundsärskola	14,97%	13,82%
Skolgemensam verksamhet*	6,39%	9,22%

*Elevhälsa, specialpedagog och modersmål

	Sjukfrånvaro år 2021	Sjukfrånvaro år 2020
Totalt	9,4%	10,3%
Sjukfrånvaro i befattningsgrupper med störst personalvolym		
Barnskötare	12,89%	13,09%
Förskollärare	11,95%	12,13%
Elevassistent	14,22%	16,76%
Fritidsledare	12,75%	13,26%
Grundskollärare	6,03%	6,95%

Även om korttidssjukfrånvaron har minskat sedan förra året samma mätperiod syns en ökad korttidsfrånvaro sedan pandemin startade som har gjort att arbetet med att se över grundbemanningen och välfungerande rutiner vid frånvaro varit särskilt betydelsefullt. För att säkerställa bemanningen finns rutiner och strukturer på respektive enhet. Rektorer har under året dagligen följt barn- och elevnärvaro samt personals frånvaro och avvägt behovet av korttidsvikarier.